

Onderwerp

Jaarrekening 2019

Bestuurlijke samenvatting van het voorstel

De Jaarstukken vormen het sluitstuk van de P&C-cyclus van de provincie. Met het vaststellen van de Jaarrekening door PS legt het bestuur verantwoording af over onder andere de mate waarin doelen zijn bereikt en de wijze van inzet van middelen.

De Jaarstukken 2019 bestaan uit het Jaarverslag, de Jaarrekening, het accountantsrapport, met de reactie van GS daarop.

De hoofdstukken Bestuurlijke Inleiding en Financieel Beeld bieden een snelle inzicht in wat er het afgelopen jaar is bereikt en wat hiervan de financiële consequenties zijn.

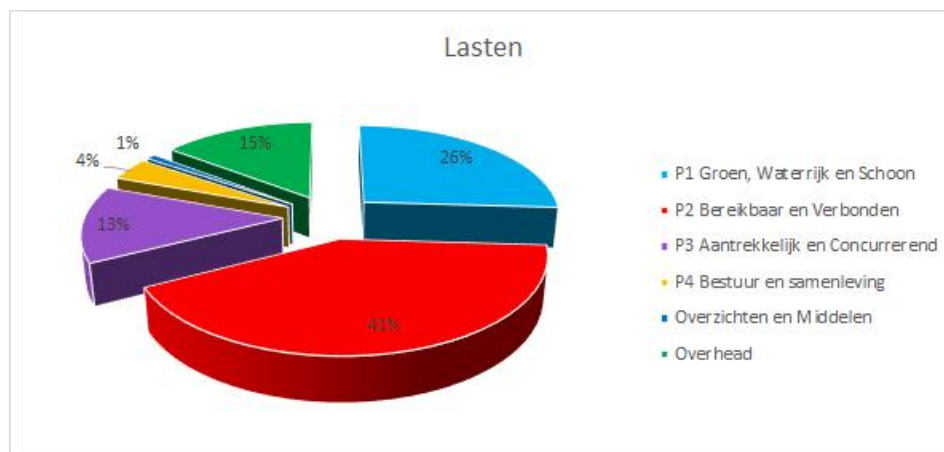
Inhoud

Al enkele jaren is er extra aandacht voor het voorspellend vermogen. Hoe voorkomen we dat pas achteraf (bijvoorbeeld bij de jaarrekening) blijkt dat er geld over is? De inspanningen van de afgelopen jaren werpen hun vruchten in toenemende mate af. Ook dit jaar is het voorspellend vermogen verbeterd.

Hieronder zijn de financiële prestaties van 2019 grafisch, met een korte toelichting weergegeven.

1a) Lasten

De provincie heeft in 2019 € 686 mln aan lasten gemaakt om de gewenste doelen en taken te realiseren.

1b) Investeringslasten

De provincie heeft in 2019 € 318 mln uitgegeven aan investeringsprojecten. Investeringsprojecten maken geen onderdeel uit van de provinciale lasten. De investeringen komen op de balans. In de volgende jaren komen de afschrijvings- en rentekosten ten laste van de begroting. In 2019 zijn de uitgaven aan investeringen in grond, water- en wegenbouwkundige werken toegenomen. In onderstaande tabel zijn de investeringsuitgaven van de afgelopen 3 jaar weergegeven. Hieruit blijkt dat we steeds meer activiteiten in de investerings sfeer uitvoeren om onze doelen en taken te realiseren.

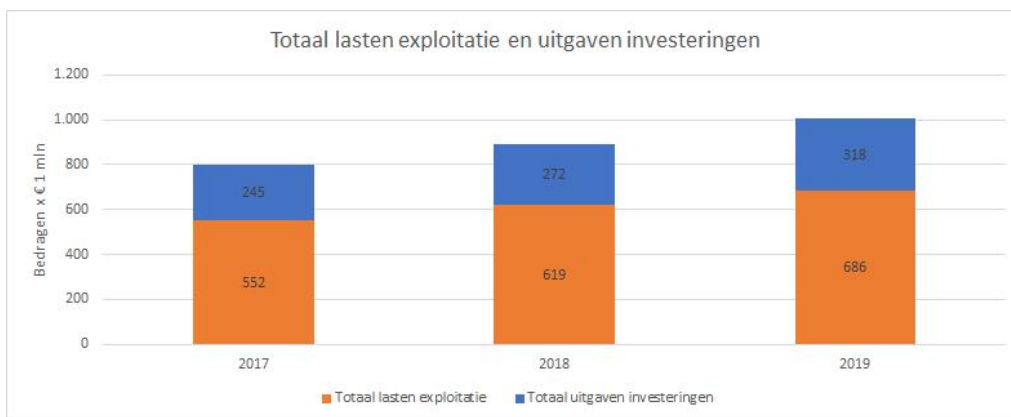
Voorspellen

Het voorspellend vermogen is dit jaar t.o.v. vorige jaren verbeterd. De Jaarrekening 2019 laat een realisatiepercentage op de lasten zien van 97% van het bij Najaarsnota 2019 bestuurlijk bijgestelde budget. Het realisatiebedrag is gecorrigeerd met de afgeboekte activa ivm de overgang van Vijfheerenlanden. In 2016 zat het uitputtingsniveau op 90%, in 2017 op 91% en in 2018 op 94%. Hiermee is het voorspellend vermogen in 2019 wederom verbeterd en ook boven de eigen doelstelling van minimaal 95% gekomen.

Realisatiekracht

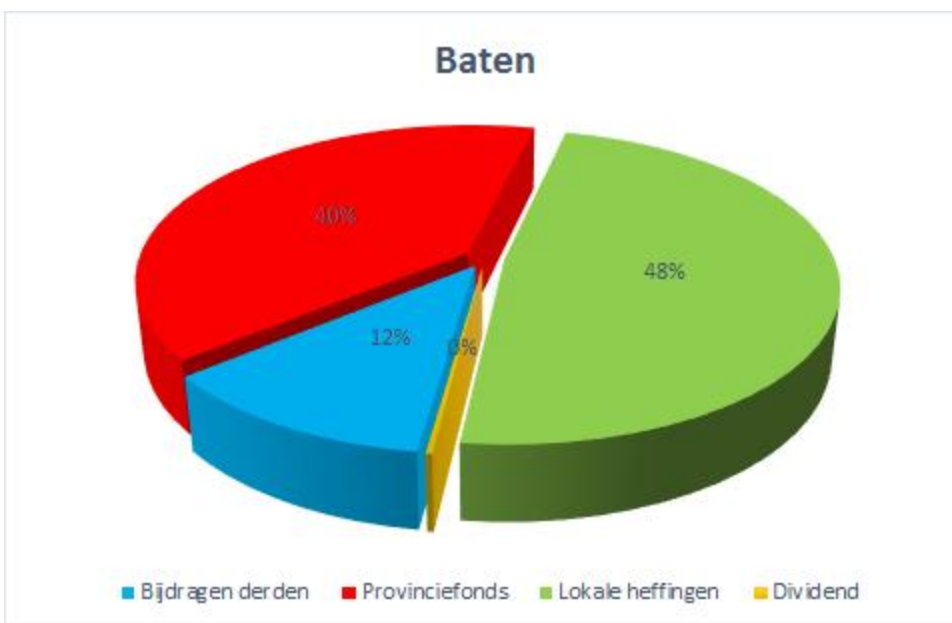
We hebben de afgelopen jaren actief gestuurd op realisatiekracht, wat zijn vruchten in toenemende mate afwerpt. Hieronder is een tabel opgenomen met daarin de lasten in de exploitatie en de uitgaven aan de investeringsprojecten om zo een beeld te krijgen van onze realisatiekracht van de afgelopen jaren.

In 2019 is te zien dat er ten opzichte van 2018 zowel in de exploitatie als in de investeringen meer is uitgegeven. Ook op totaalniveau is te zien dat alle inspanningen om de realisatiekracht te verbeteren hun vruchten hebben afgeworpen. Het verbeteren van het prognosticerend vermogen in combinatie met het kunnen versnellen en/of meer kunnen doen zorgt ervoor dat we steeds beter presteren binnen onze beschikbare middelen.

2a) Baten

De provincie heeft in 2019 € 706 mln aan baten ontvangen. In onderstaand cirkeldiagram zijn de grootste batenposten opgenomen. Bijna de helft van onze inkomsten bestaat uit de opcenten op de Motorrijtuigenbelasting. Naast de opcenten vormt de uitkering Provinciefonds het belangrijkste deel van de inkomsten. De laatste grote post betreft de bijdragen van derde partijen, veelal ook Rijk en/of gemeenten.

2b) Investeringsbijdragen

De provincie heeft in 2019 € 74 mln aan investeringsbijdragen verantwoord. Investeringsbijdragen maken geen onderdeel uit van de provinciale baten in de exploitatie. De investeringen komen op de balans. In de volgende jaren komen de afschrijvings- en rentekosten ten laste van de begroting. Dit dient in samenhang te worden bekeken met de uitgaven aan investeringen die bij 1b) zijn benoemd.

Rekeningresultaat

Door het hogere bedrag aan ontvangen baten is het rekeningresultaat over 2019 € 21,1 mln positief. Dit is het resultaat na verrekening met bestemmingsreserves. Voor € 17 mln moet dit resultaat als beklemd worden beschouwd (zie verderop in bestemming en beklemming), hierdoor is het onbekermd deel dat vrij is voor integrale afweging in 2020 en verder € 4,1 mln. In onderstaande tabel staat het gerealiseerde resultaat 2019 weergegeven, afgezet tegen het resultaat uit de oorspronkelijke en bijgestelde begroting zoals deze bij de Najaarsnota 2019 is gepresenteerd.

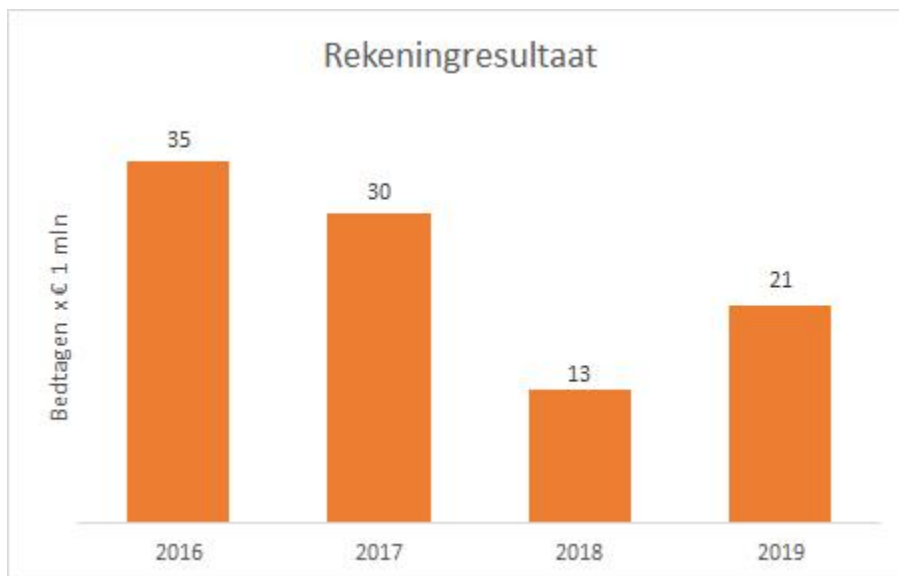
In 2019 waren een aantal gebeurtenissen nog te onzeker om opgenomen te worden als voorziening in 2019. Daarnaast hebben zich grote ontwikkelingen voorgedaan ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening. Onderstaande onderwerpen gaan een groot beslag leggen op de beschikbare middelen van de provincie en daarmee de financiële positie van de provincie. In welke mate deze de financiële positie beïnvloeden is op dit moment nog niet in te schatten:

- Asbest sanering bij verbouwing gebouw provincie Zuid Holland.
- Stikstofakkoord en de daarmee samenhangende maatregelen.
- Het gesloten natuurpact en de daarmee samenhangende maatregelen.
- Corona-crisis en de daarmee samenhangende maatregelen en de financiering die ontbreekt in de gebruikelijke trap op trap methode van het provinciefonds.

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

Rekeningresultaat

(bedragen x € 1.000)	Originele begroting	Bijgestelde begroting	Realisatie	Vershil begroot vs realisatie
Lasten	705.207	690.935	686.174	4.761
Baten	678.720	674.130	706.103	-31.973
Subtotaal baten en lasten	26.486	16.805	-19.929	36.734
Toevoeging aan reserves	340.080	410.890	406.662	4.228
Onttrekking aan reserves	366.567	427.695	407.827	19.868
Subtotaal reserves	-26.486	-16.805	-1.165	-15.640
Resultaat	0	0	-21.094	21.094

Het rekeningresultaat is de afgelopen jaren sterk gedaald. Dit is het gevolg van de inspanningen die zijn verricht op het beter plannen en voorspellen en het tijdig bijsturen bij Voor- en Najaarsnota. Vanaf 2016 is het rekeningresultaat flink afgenomen. In 2019 is het t.o.v. 2018 weer gestegen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere baten uit September- en Decembercirculaire die niet waren voorzien en de lagere onttrekkingen uit reserves. Tegenover deze hogere baten staan ook verplichtingen die nog niet gerealiseerd zijn en dus zullen vallen in 2020. Dit uit zich in de beklemmingen van € 17 mln op dit resultaat.

Het rekeningresultaat van € 21,1 mln positief is onder te verdelen naar:

a. niet beïnvloedbaar resultaat	€ 5,6 mln
b. beperkt beïnvloedbaar resultaat	€ 2,7 mln
c. beïnvloedbaar resultaat	€ 12,8 mln

Niet beïnvloedbaar resultaat betreft afwijkingen ten opzichte van de bij de Najaarsnota gepresenteerde (gewijzigde) begroting, waarop de provincie niet kan sturen. Beperkt beïnvloedbaar resultaat betreft afwijkingen ten opzichte van de bij de Najaarsnota gepresenteerde (gewijzigde) begroting waarop de provincie wel kan sturen, maar de mogelijkheid daartoe is beperkt. Beïnvloedbaar resultaat betreft de afwijkingen ten opzichte van de bij de Najaarsnota gepresenteerde (gewijzigde) begroting waarop de provincie kan sturen.

Niet beïnvloedbaar resultaat

Dit betreft voornamelijk de effecten uit de September- en Decembercirculaire. De Decembercirculaire wordt ontvangen na het moment van opstellen van de Najaarsnota en is daarin derhalve niet verwerkt. Het effect hiervan in het rekeningresultaat van 2019 bedraagt € 5,6 mln.

Beperkt beïnvloedbaar resultaat

Het beperkt beïnvloedbaar resultaat betreft onderwerpen waarop de provincie in enige mate kan sturen, maar waarvan het resultaat bij de Najaarsnota nog niet dusdanig duidelijk is dat dit cijfermatig kan worden verwerkt in de Najaarsnota. In 2019 gaat het om € 2,7 mln.

Beïnvloedbaar resultaat

Naast de niet beïnvloedbare en beperkt beïnvloedbare afwijkingen op de begroting resteren de zaken waarbij de provincie de mogelijkheid heeft te sturen. De belangrijkste:

1. Instandhouding, bereikbaarheid en verkeersveiligheid	€ 7,2 mln
2. Een adequaat aanbod van openbaar vervoer	€ 5,3 mln
3. Diverse beleidsterreinen verschillen < € 1 mln	€ 2,6 mln
4. Borgen kennis sociaal domein	€ 1,3 mln
5. Beschermd, bekend en beleefbaar cultureel erfgoed	€ 1,1 mln
6. Financieel gezonde huishouding	- € 1,4 mln
7. Datagedreven werken en digitaliseren	- € 3,3 mln

Bestemming en beklemming

Provinciale Staten besluiten bij het vaststellen van de jaarstukken over de bestemming van het rekeningresultaat. In de regel wordt voorgesteld om het rekeningresultaat ten gunste van de algemene reserve te brengen. Bij het volgende P&C product, namelijk de Voorjaarsnota 2020, zullen de middelen waarvoor in 2019 of eerder juridische of bestuurlijke verplichtingen zijn aangegaan maar nog niet zijn uitgevoerd, bestemd worden. Deze middelen worden bij de jaarrekening gedefinieerd als beklemd, zodat ze beschikbaar blijven voor het betreffende doel.

De beklemming geldt voor de decentralisatie-uitkeringen uit de September- en Decembercirculaire waar specifieke afspraken over zijn gemaakt, alsook de gesloten systemen voor Groen en Mobiliteit uit het hoofdlijnenakkoord.

Beklemde deel jaarrekeningresultaat

- Decentralisatie uitkeringen uit de September - en Decembercirculaire ad € 8,7 mln. (MKB MIT-regeling € 3,9 mln, Aanpak vakantieparken, versnellen flexwonen € 0,3 mln, woondeal Zuid-Holland € 0,2 mln, Regiodeal bodemdaling € 3,8 mln, NL digibeter innovatiebudget 0,4 mln)
- Verstedelijking & PDV knelpuntenpot welke in amendement 646 ter beschikking zijn gesteld ad € 1,5 mln.
- Subsidie t.b.v. drukdrainage, de stichting zou naar verwachting in 2019 een subsidie aanvragen van € 0,4 mln waarvan € 0,08 mln voor 2019. Deze aanvraag is vertraagd en valt volledig in 2020.
- Renovatie gebouw C, de renovatie is gestart. In 2019 is € 0,4 mln aan kosten verschoven naar 2020.
- 75 jaar vrijheid, het project loopt door in 2020. De middelen € 0,26 mln welke in 2019 minder zijn uitgegeven zijn in 2020 nodig.
- VV2.0 (AADV - Altijd Actuele Digitale Vergunningen), De niet benutte middelen in 2019 ad € 0,86 mln zijn in 2020 nodig. O.a. voor realisatie proof of concept digitaal vergunningen systeem, robuuste vergunning en structureren van de aanvraag.
- Onderhoud molens, voor 3 molens in Leidschendam is in 2019 opdracht gegeven, de uitvoering zal in 2020 plaats vinden voor € 0,08 mln.
- Gesloten systeem bereikbaarheid af € 0,7 mln.
- Gesloten systeem groen ad € 4,5 mln.

Het rekening resultaat is € 21,1 mln. Voor bovenstaande onderwerpen moet € 17 mln als beklemd worden beschouwd. De beklemming past hiermee binnen het rekeningresultaat. Het onbeklemde deel van het resultaat bedraagt daarmee € 4,1 mln.

Proces

Technische sessie	13 mei 2020
Statencommissies;	
Statencommissie-Onderzoek van de Rekening (COR)	13 mei 2020
Statencommissie-Ruimte, Wonen en Economie (RWE)	13 mei 2020
Statencommissie-Bereikbaarheid en Energie (BE)	13 mei 2020
Statencommissie-Klimaat, Natuur en Milieu (KNM)	20 mei 2020
Statencommissie-Bestuur, Maatschappij en Middelen (BMM)	20 mei 2020

Gezien de huidige ontwikkelingen met betrekking tot het coronavirus is het nog niet duidelijk of de sessie fysiek gehouden wordt op 13 mei of dit op een andere moment digitaal zal plaats vinden. Alle vragen kunnen via de mail aan de Griffie worden gesteld.

De Jaarrekening 2019 wordt gecontroleerd door de externe accountant (Deloitte). De accountant controleert daarbij of de Jaarrekening een getrouw beeld geeft. Daarnaast controleert de accountant de rechtmatigheid. De accountant gebruikt ten behoeve van de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 217, derde lid, van de Provinciewet, de volgende goedkeuringstoleranties:

- ten aanzien van fouten in de jaarrekening 1% van de omvangsbasis;
- ten aanzien van onzekerheden in de controle 3% van de omvangsbasis.

Naar verwachting zal de accountant medio april 2020 het accountantsverslag definitief maken en een goedkeurende verklaring afgeven. Het accountantsverslag wordt, samen met de Gedeputeerde Staten-reactie hierop, separaat aan Provinciale Staten aangeboden.

Ter kennisname wordt het Takenboek GS Jaarstukken 2019 meegezonden.

Procedure

Na vaststelling door Provinciale Staten zullen de Jaarstukken worden aangeboden aan de toezichthouder van de provincies, te weten het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). De Jaarstukken dienen daar uiterlijk 15 juli 2020 te zijn aangeleverd. Het is denkbaar dat de maatregelen die getroffen zijn in het kader van de verdere verspreiding van het corona virus een impact hebben op de vaststelling van de jaarrekening. Bijvoorbeeld omdat de controlewerkzaamheden van de accountant niet volgens plan uitgevoerd kunnen worden dan wel omdat de gemeenteraad of provinciale staten niet bijeen. Veel is echter nog onzeker. Sommige controlewerkzaamheden kunnen op afstand worden verricht en wellicht kunnen vergaderingen van raden en staten straks wel weer doorgang vinden. Indien het noodzakelijk is zal de minister van BZK de termijnen voor de aanlevering van de jaarstukken aanpassen.

Na vaststelling van de Jaarstukken door Provinciale Staten, wordt het rekeningresultaat (€ 21,1 mln) ten gunste van de algemene reserve gebracht.

Ontwerp-Besluit

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 14 april 2020, met het besluitnummer PZH-2020-732535942;

Gelet op Artikel 202, lid 1 van de Provinciewet en artikel 8 van de Financiële verordening.

Besluiten:

- a) Vast te stellen de Jaarstukken 2019 (jaarrekening en jaarverslag) met een positief resultaat van € 21,1 mln met een beklemming van € 17 mln.
- b) Vast te stellen de gerealiseerde onttrekkingen en toevoegingen aan reserves, voorzieningen en overlopende passiva.
- c) Te bepalen dat het voordelig rekeningresultaat ad. € 21,1 mln wordt gestort in de algemene reserve.
- d) Gedeputeerde Staten décharge te verlenen voor het door hen in 2019 gevoerde financiële beheer.

Den Haag, 3 juni 2020

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

griffier,

voorzitter,

E.W.K. Meurs

drs. J. Smit

Bijlagen:

1. Jaarstukken 2019
2. Takenboek GS Jaarstukken 2019 (ter kennisname)
3. Eindrapportage PZG

Den Haag, 14 april 2020

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,

voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit